

Illustrasjon: Drømmeskelegården min, 1. plass i tegnekonkurranse. Tegnet av Abigail, 1.klasse Kopervik skole

Innhold	
1. Sammendrag	3
2. Innledning	4
2.1 <i>Universell utforming</i>	4
2.2 <i>Lovreguleringer</i>	5
2.3 <i>Bakgrunn for planen</i>	5
2.4 <i>Oppbygning og struktur</i>	6
3. Planens formål, mål og avgrensning	6
3.1 <i>Formål (effektmål)</i>	6
3.2 <i>Mål (resultatmål)</i>	8
3.3 <i>Økonomi</i>	8
3.4 <i>Avgrensning</i>	8
3.5 <i>Kunnskapsgrunnlag/forutsetninger for arbeidet</i>	9
3.6 <i>Medvirkning</i>	9
4. Arbeid med universell utforming	11
4.1 <i>Kartleggingsarbeidet</i>	11
4.2 <i>Status</i>	12
5. Handlingsdel	16
5.1 <i>Formål (Effektmål)</i>	16
5.2 <i>Mål (Resultatmål)</i>	16
5.3 <i>Mål/strategier/tiltak</i>	18
Prioriteringsliste for iverksetting av tiltak for bedre tilgjengelighet	23
<i>Kilder</i>	24
<i>Vedlegg</i>	24

1. Sammendrag

«Karmøy kommune ønsker å være en aktiv tilrettelegger for at innbyggerne skal føle seg inkludert i det daglige samfunnsliv. Kommunen har, over en årrekke, jobbet med universell utforming innenfor flere ulike områder, men valgte i 2015 å intensivere fokuset.»

Introduksjonen er hentet fra rapporten fra prosjektet «Arbeid med universell utforming Karmøy kommune» (2016).

Fokuset kommer formelt til uttrykk i Kommunal planstrategi 2016-2019.

I 2016 ble det vedtatt å utarbeide Plan for universell utforming: «Kommunale bygg, eiendommer, utearealer og friområder» med mål om ferdigstilling av planen innen utgangen av 2018.

Kapittel 2 i denne planen gir en kort, generell innføring i hva universell utforming betyr.

I tillegg ser man på universell utforming i lys av kommunens vedtatte målkart. Kapittelet tar også for seg hvilke lovreguleringer som er knyttet til temaet. Kapittelet redegjør for hvilken kunnskap som ligger til grunn for utarbeidelse av planen.

Til slutt i kapittelet finner man en beskrivelse av planens struktur og oppbygning.

I kapittel 3 finner man en beskrivelse av formålet med planen, målsettinger og økonomi samt hvilke begrensninger som legges til grunn og hvorfor. I tillegg finner man en beskrivelse av og en oversikt over hvilke medvirkningsaktiviteter som har vært gjennomført.

Det blir, i kapittel 4, gjort opp status for hvilke områder som er kartlagt per i dag. Områdene kategoriseres i tabell ut fra flere forhold. Kartleggingen som er gjort er utført med utgangspunkt i kartleggingsverktøyet utarbeidet av Rogaland Fylkeskommune.

I kapittel 4 vises det til at Karmøy kommune har mange sertifiserte brukere av dette verktøyet i sin stab.

Som en naturlig oppfølger av kapittel 4 finner vi i kapittel 5 en handlingsdel relatert til de aktuelle sektorer. Man finner en presentasjon av strategier, tiltak og ansvarlige for gjennomføring av tiltak.

Til sist i kapittel 5 finner man en prioriteringsliste, med kalkyle, over konkrete prosjekter knyttet til universell utforming. Prioriteringene er begrunnet via målformuleringene.

Det har vært brukt tid på å «spisse» budskapet og på å gjøre planen så kortfattet som mulig. Målet er at planen blir det styringsdokument den er ment å være for både folkevalgte og administrasjon. Slik kan man effektivt iverksette politiske vedtak til beste for den enkelte berørte og for befolkningen i Karmøy kommune, i sin helhet.

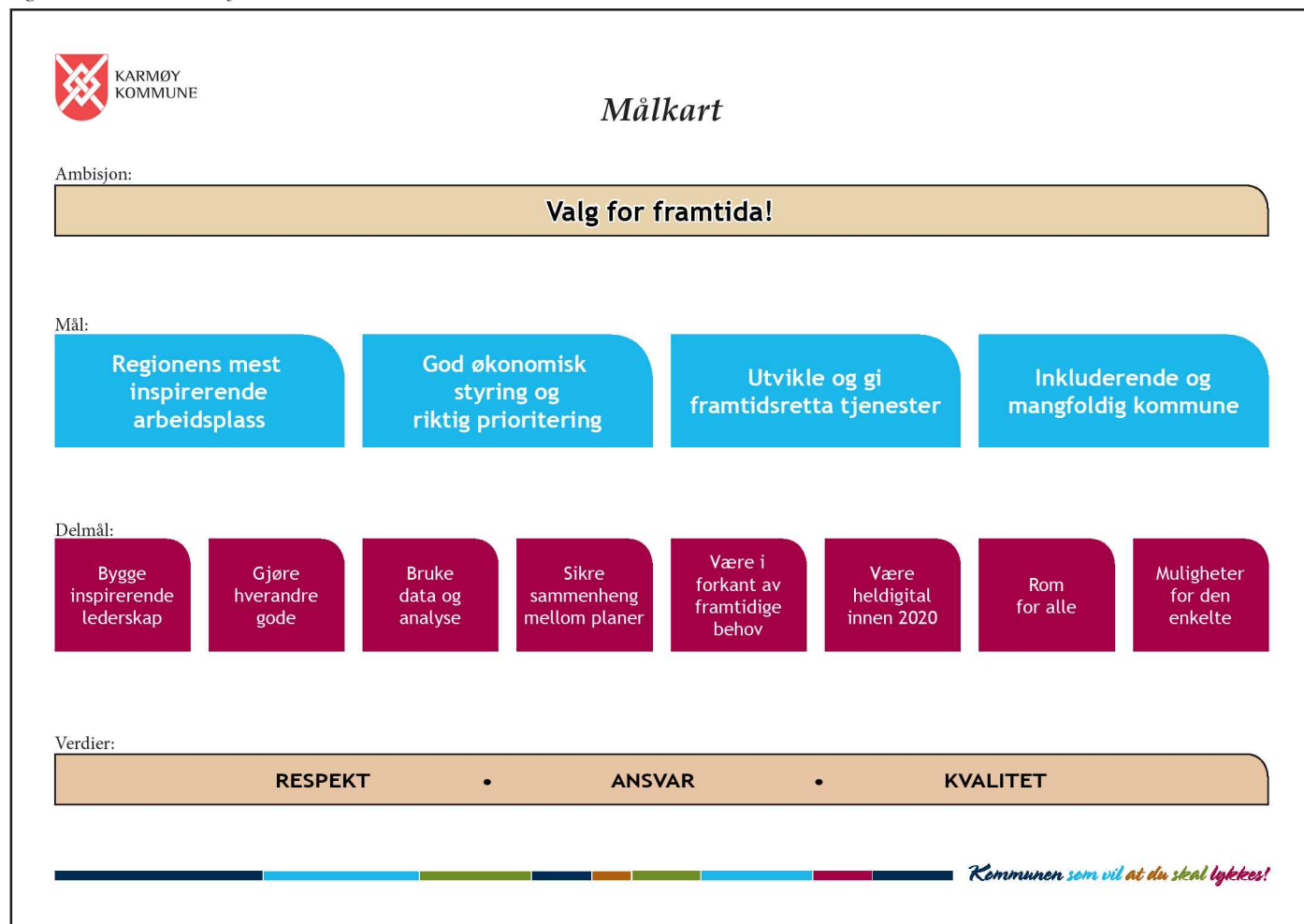
2. Innledning

Plan for universell utforming skal være et virkemiddel for å oppnå mer inkluderende og allmenne løsninger i de fysiske omgivelsene der kommunen er ansvarlig.

Kommunes plikter når det gjelder universell utforming, er blant annet nedfelt i Likestillings- og diskrimineringsloven, samt Plan og bygningsloven med tilhørende Byggteknisk forskrift. Forskriften angir de detaljerte kravene til universell utforming av bygninger og anlegg. Planen innfører ingen strengere krav for nye anlegg enn disse.

Målkart for Karmøy kommune bekrefter kommunens fokus på å tilrettelegge samfunnet på en måte som sikrer bedre samfunnsdeltagelse for alle innbyggere uansett funksjonsevne. Målkartet er godt forankret og alt ligger til rette for å kunne nå de mål kommunen setter for universell utforming.

Figur 1. Målkart Karmøy kommune

2.1 Universell utforming

Universell utforming er utforming av produkter og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor grad som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming.

(Kilde: T-1249 «Planlegging for alle», brosjyre fra Miljøverndepartementet.)

Sagt på en annen måte:

Hovedprinsippene for universell utforming viser hvilke funksjons- og ytelseskrav som produkter, byggverk og løsninger må tilfredsstille for å være gode i bruk for personer med ulike forutsetninger.

De sju hovedprinsippene er

(Tabell 1: 7 hovedprinsipper for universell utforming:)

- **Like muligheter for bruk**

Utformingen skal være brukbar og tilgjengelig for personer med ulike ferdigheter

- **Fleksibel i bruk**
Utformingen skal tjene et vidt spekter av individuelle preferanser og ferdigheter
- **Enkel og instinktiv (intuitiv) i bruk**
Utformingen skal være lett å forstå uten hensyn til brukerens erfaring, kunnskap, språkferdigheter eller konsentrasjonsnivå
- **Forståelig informasjon**
Utformingen skal kommunisere nødvendig informasjon til brukeren på en effektiv måte, uavhengig av forholdet knyttet til omgivelsene eller brukerens sensoriske ferdigheter
- **Toleranse for feil**
Utformingen skal minimere farer og skader som kan gi ugunstige konsekvenser, eller minimalisere utilsiktede handlinger
- **Lav fysisk anstrengelse**
Utformingen skal kunne brukes effektivt og bekvemt med et minimum av besvær
- **Størrelse og plass for tilgang og bruk**
Hensiktsmessig størrelse og plass skal muliggjøre tilgang, rekkevidde, betjening og bruk, uavhengig av brukerens kroppsstørrelse, kroppsstilling eller mobilitet
(Ron Mace, Center for Universal Design North Carolina, 1997)

Tilgjengelighet versus universell utforming

Å gjøre noe tilgjengelig betyr å legge til rette for bruk også for personer med funksjonsnedsettelse; ofte som et midlertidig tiltak, ved at det for eksempel legges skinner på en trapp.

Universell utforming handler om at alle skal kunne benytte et produkt eller en tjeneste uten at det skal være nødvendig med slike midlertidige løsninger. Det sentrale her er ordet "alle". Men begrepet universell utforming forbindes ofte med personer med nedsatt funksjonsevne, hvilket strider mot den tankegangen som opprinnelig lå bak prinsippene utarbeidet av Ron Mace (Jfr. Tabell 1: 7 hovedprinsipper for universell utforming).

2.2 Lovreguleringer

Det lovmessige begrepet universell utforming defineres slik:

«Med universell utforming menes utforming eller tilrettelegging av hovedløsningen i de fysiske forholdene, inkludert informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) slik at virksomhetens alminnelige funksjoner kan benyttes av flest mulig, uavhengig av funksjonsnedsettelse»
(Likestillings- og diskrimineringslovens § 17, 2. ledd)

Vi har i dag et detaljert regelverk som skal sikre tilgjengelighet og universell utforming av samfunnet. Dette er beskrevet nærmere i kapittel 3. Utfordringene er tilstrekkelig kunnskap, innsikt og forståelse - holdningsskaping, samt gode rutiner og kvalitetssikringssystem for å sikre at disse hensynene blir ivaretatt på riktig sted og til riktig tid.

2.3 Bakgrunn for planen

I regjeringens handlingsplan «Norge universelt utformet 2025» er ett av målene at alle kommuner skal ha en vedtatt kommuneplan med retningslinjer for universell utforming. Målet var at dette skulle være på plass innen 2015. Dette målet kan kommunene ivareta ved å ta med slike retningslinjer i kommuneplanens samfunnsdel eller ved å utarbeide en egen plan.

Kompetanseheving og formidling av kunnskap om universell utforming vil, både på kort og på lang sikt, bidra til å redusere diskriminering på grunn av manglende tilgjengelighet. Iverksetting av konkrete tiltak øker muligheten for samfunnsdeltakelse for befolkningen totalt sett.

Vi må erkjenne at til tross for gode intensjoner og et detaljert regelverk, er det fortsatt mye ugjort innenfor feltet. Et viktig mål med planen er at kommunen, i samarbeid med entreprenørene, sikrer at nye bygg og

anlegg blir oppført i henhold til regelverket. Ett av målene er at planen skal inspirere til økt engasjement og ønske om kompetanseheving.

Alle innbyggere i en kommune vil alltid nyte godt av et mer universelt utformet samfunn. Det vil være i alles interesse å opprettholde fokus på en kunnskapsbasert, systematisk tilnærming til iverksetting av nødvendige tiltak.

Planstrategi for Karmøy kommune 2016- 2019 inneholder ferdigstillelse av en plan for universell utforming. Sentrale ressurspersoner innenfor de berørte sektorer, fremstår som likeverdige pådrivere for å få planen ferdig.

I 2016 ble Karmøy kommune tildelt midler til et konkret kartleggingsprosjekt innenfor universell utforming. Engasjementet for og iveren etter å utrette noe bra, var stor. Samarbeidet med Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne var godt. Man fikk raskt og effektiv skolert opp mange av kommunens ressurspersoner på kartleggingsverktøyet utarbeidet av Rogaland Fylkeskommune. Dette har bidratt til at kommunen på en systematisk måte har fått kartlagt mange av uteområdene samt eiendomsmassen kommunen rår over.

Betydningen av å få utarbeidet en plan for universell utforming ble tydeliggjort i prosjektet og i løpet av kartleggingsarbeidet.

2.4 Oppbygning og struktur

Planen inneholder en generell og beskrivende del hvor man, som tidligere nevnt, peker på prinsipper, reguleringer, begreper m.m. Videre inneholder planen en handlingsdel som fokuserer på innsatsområdene. Handlingsdelen definerer nødvendige mål, delmål og tiltak som forventes vurdert og kostnadsberegnet årlig slik at de kan realitetsbehandles i kommunens budsjett/handlingsplan og nedfelles i sektor - og virksomhetsplanene. Planen skal rulleres hvert 4. år eller ved behov for å sikre kontinuitet i arbeidet med å nå målene om et universelt utformet og tilgjengelig samfunn.

Arbeidet med universell utforming skal være en ordinær del av virksomhetsstyringen i Karmøy kommune, og skal inngå i styringsdialogen mellom rådmannens ledergruppe/tjenesteområdene og de ulike virksomhetene definert i denne planen.

Plan for universell utforming revideres i sin helhet hvert 4. år.

Prioriteringslisten til kapittel 5 (herunder inkludert kostnadsestimater) skal revideres hvert 2. år i forbindelse med budsjettbehandlingen

3. Planens formål, mål og avgrensning

3.1 Formål (effektmål)

Plan for universell utforming skal være et virkemiddel for å oppnå mer inkluderende og allmenne løsninger i de fysiske omgivelsene der kommunen er ansvarlig. Planen skal bidra til å gi retning for arbeidet med universell utforming. Kunnskap skal, og må, ligge til grunn. Først da kan man gjøre gode, kvalitative vurderinger og prioriteringer.

Planens øvrige mål skal sikre at sektorene eiendom og samferdsel og utemiljø implementerer krav til universell utforming innen sine ansvarsområder. Dette bidrar til å nå hovedmålsettingene som er definert i målkart for Karmøy kommune:

- Å utvikle og gi fremtidsrettede tjenester
- Å være en inkluderende og mangfoldig kommune

Å tilrettelegge for utvikling av fremtidsrettede tjenester bidrar til at man kommer i forkant av store, uventede og ofte mer kostnads – og tidkrevende omstillingsprosesser (også relatert til fysiske omgivelser). Dette gjelder både internt og organisatorisk i kommunen, men viktigst: Det omhandler også omstillingsprosesser der innbyggerne automatisk blir berørt.

Delmål nr. 5 og delmål nr. 6 i målkart for Karmøy kommune definerer dette som følger:

- Være i forkant av fremtidige behov
- Være heldigital innen 2020

*Illustrasjon: Drømmeskolegården min, 2. plass i tegnekonkurranse.
Tegnet av Falk, 2.klasse.*

3.2 Mål (resultatmål)

Sektorplanen har som mål å

- bidra til kompetanseheving om universell utforming på tvers av sektorene
- systematisere og samordne kunnskapen kommunen har innenfor satsingsområdene friluftsliv – og uteområder, bygg, anlegg og samferdsel (jfr. Kapittel 3.3)
- sikre bred medvirkning i prosessene
- lage oversiktlige og konkrete prioriteringslister over nødvendige tiltak
- synliggjøre økonomiske konsekvenser knyttet til arbeid med universell utforming

Målene er konkretisert ytterligere i Kapittel 5: Handlingsdel. I handlingsdelen finner man også en konkretisering av tiltak og av ansvarlige for oppfølging av disse.

3.3 Økonomi

Planen har et høyt ambisjonsnivå faglig sett. Gjennomføring av planen vil naturlig få økonomiske konsekvenser. Dette tydeliggjøres spesifikt i prioriteringslisten over utbedringsprosjekter s. 23 (Prioriteringsliste for iverksetting av tiltak for bedre tilgjengelighet).

Det vil til en viss grad være nødvendig å sette av nye midler i de kommende budsjettene for å ta tak i de oppgavene som er prioritert i planen. Samtidig vil tiltakene som er beskrevet utvilsomt gi samfunnsøkonomisk nytte. Flere tiltak vil, på bakgrunn av kompetanseheving, bli løst via ordinær, daglig drift.

Målkart for Karmøy kommune er tydelig på målet om å sikre sammenheng mellom planer som grunnlag for god økonomistyring og riktig prioritering. På bakgrunn av dette ble det tidlig i arbeidet med planen, etablert dialog med økonomiansvarlige på flere forvaltningsnivåer. Planen legger rutiner knyttet til beslutningspunkt for kommunens investeringsprosjekt samt økonomireglementet for investering, til grunn i økonomiske betraktninger.

Det vises for øvrig til «NOU 2005:8 Likeverd og tilgjengelighet — Rettslig vern mot diskriminering på grunnlag av nedsatt funksjonsevne. Bedret tilgjengelighet for alle», som inneholder en vurdering av kostnader og nytte ved innføring av forbud mot diskriminering, plikt til generell tilrettelegging og plikt til universell utforming av bygg, anlegg og uteområder rettet mot allmennheten. Utredningen baserer seg på at det er umulig å unngå økonomiske forpliktelser dersom diskriminering skal unngås.

For nye bygg og anlegg handler det om å sikre gode løsninger som er nødvendige for noen og bra for alle. Dette behøver ikke alltid å koste noe ekstra. Her kan bevisst utforming, planlegging og gjennomføring sikre god tilgjengelighet med alle de positive effekter det har. Redusert behov for spesialløsninger kan også gi god samfunnsøkonomi.

Kostnadene ved å gjennomføre opprustningstiltak av bl.a. eksisterende bygg og infrastruktur kan være betydelige. Men man oppnår økonomisk nytteverdi i form av bedre livskvalitet, redusert behov for særskilte tiltak samtidig som en får bedre kvalitet og sikkerhet. Bedre tilgjengelighet gir dessuten bedre levekår for mange mennesker, og større muligheter til å delta i samfunnslivet. I tillegg kommer verdien av inkludering og redusert diskriminering i samfunnet.

3.4 Avgrensning

Universell utforming er et virkemiddel, eller en arbeidsprosess, som en kan måle resultatene etter. Derfor må målet om tilgjengelighet omfatte en bred og inkluderende definisjon av universell utforming. Det vil si et samfunn som er inkluderende og sikrer likestilling for alle og som tar opp i seg både fysisk utforming, tilgang til personlig assistanse og opplæring av personell til å yte slik assistanse og valgmuligheter i samsvar med den enkeltes behov.

I henhold til Planstrategi går denne planen nærmere inn på tre satsingsområder:

1. Uteområder og friluftsliv
2. Bygg og anlegg
3. Samferdsel

Det vil være naturlig at planen, ved neste rullering, også innbefatter satsingsområdene

- Kunnskap og kompetanse

- Informasjons – og kommunikasjonsteknologi
- Reiseliv, næringsutvikling og innovasjon

Utforming etter prinsippene om universell utforming skal dekke alle. Når det likevel pekes spesielt på en del grupper i befolkningen som har nedsatt funksjonsevne, skyldes det at disse i mange sammenhenger er dimensjonerende for utforming. Det vil si at når det er tatt hensyn til en med rullestol, kan de fleste andre ta seg frem. Når omgivelsene er lette å orientere seg i også for en som har redusert syn, er det lett for alle og så videre.

3.5 Kunnskapsgrunnlag/forutsetninger for arbeidet

Utarbeidelsen av denne planen bygger på en bred tilnærming til innhenting av kunnskap om temaet universell utforming og tilhørende temaer.

Nedenfor er de viktigste dokumentene listet opp:

Relevante, lokale planer og dokumenter

- Målkart Karmøy kommune
- Planstrategi for Karmøy kommune 2016-2019
- Kommuneplan, Karmøy kommune

Relevante, regionale planer og dokumenter

- Fylkesdelplan for universell utforming i Rogaland 2014-2017
- Regionalplan for folkehelse 2013-2017

Relevante, nasjonale planer og dokumenter

- Plan- og bygningsloven av 27. 06. 2008
- Lov om likestilling og forbud mot diskriminering (likestillings- og diskrimineringsloven)
- Planlegging for alle – Miljøverndepartementet, Sosial- og helsedepartementet
- Regjeringens handlingsplan for universell utforming 2015-2019, Barne-, likestillings- og Inkluderingsdepartementet
- Norge universelt utformet 2025
- Friluftslivsmeldingen (Utredning 2003-4: Friluftsliv for funksjonshemmede, Direktorat for Naturforvaltning)

Relevante, internasjonale dokumenter

- FN`s standardregler for like muligheter for mennesker med funksjonshemming

3.6 Medvirkning

Planer som utarbeides etter Plan og bygningslovens § 5-1 skal legge til rette for medvirkning. I første rekke gjelder dette kommuneplaner, planprogrammer, planstrategier og reguleringsplaner. I utarbeidelse av Plan for universell utforming har man, til tross for at denne planen ikke er underlagt det samme kravet til medvirkning som planene referert til ovenfor, lagt til grunn de samme prinsippene for medvirkning etter loven.

Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Grupper og interesser som ikke er i stand til å delta direkte, skal sikres gode muligheter for medvirkning på annen måte.

Det er tatt initiativ til bred medvirkning, både internt og eksternt, tidlig i arbeidet med planen. Når det gjelder barn og unges medvirkning konkret ble 1.-4. klasse ved alle barneskolene i kommunen invitert til å tegne drømmeskolegården sin (Vedlegg 2: Invitasjon til medvirkning). Kommunen mottok hele 295 tegninger fra totalt 10 barneskoler. En jury bestående av representanter fra sektor samferdsel og utemiljø, eiendom/byggforvaltning og oppvekst og kultur, plukket ut en tegning som er å finne som forside til denne planen. Invitasjonen lovet 1., 2., 3. og 4. premie hvorav kravet er at premiene skal brukes på aktiviteter for de respektive klassene.

9.klassingene i Karmøy kommune ble invitert til å komme med konkrete innspill til uteområder, bygningssmasse og eventuelle samferdselsprosjekter de mener kommunen med fordel bør se nærmere på med tanke på å sikre forbedret tilgjengelighet.

Medvirkningen er skissert i Tabell 1.

Tabell 2: Medvirkning/møter/kontaktpunkter

Aktivitet	Ansvarlig	Dato	Medvirkning	Antall involverte
Møte sektor samferdsel og utemiljø	Leder sektor samferdsel og utemiljø	23/03	Info; to-veis	2
Arbeidsledermøte internt	Leder sektor samferdsel og utemiljø	26/03	Info	6
Arbeidsledermøte internt	Leder sektor samferdsel og utemiljø	23/04	Info; to-veis	6
Møte byggforvaltning	Leder byggforvaltning	03/05	Info; to-veis	2
Møte byggdriftene pluss	Leder byggforvaltning	24/05	Info	60
Møte råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	Prosjektkoordinator plan for universell utforming	29/05	Info; to-veis	8
Møte sektor samferdsel og utemiljø	Prosjektkoordinator plan for universell utforming	05/06	Info;to-veis	3
Møte sektor samferdsel og utemiljø	Leder sektor samferdsel og utemiljø	28/06	Info; to-veis – gjennomgang råtkast	3
Råtkast – plan, sendt til råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	Prosjektkoordinator plan for universell utforming	28/06	Innspill-konsultasjon	8
Møte oppvekst/kultur	Prosjektkoordinator plan for universell utforming	30/07	Info	2
Møte sektor samferdsel og utemiljø	Leder sektor samferdsel og utemiljø	16/08	Info	2
Møte byggforvaltning	Leder byggforvaltning	30/08	Info;to-veis – gjennomgang råtkast	2
Møte oppvekst/kultur	Rådgiver oppvekst og kultur	03/09	Info; to-veis	2
Møte sektor samferdsel og utemiljø	Leder sektor samferdsel og utemiljø	06/09	Info;to- veis - gjennomgang råtkast	2
Arbeidsledermøte internt	Leder sektor samferdsel og utemiljø	24/09	Info	8
Tegnekonkurranse 1.-4.kl Karmøy kommune	Rådgiver oppvekst og kultur	Sept.-okt.	Innspill – konsultasjon	1000
Høring plan 9.klasse Karmøy kommune	Rådgiver oppvekst og kultur	Okt.	Innspill-konsultasjon	550 (5 skoler)
Intern gjennomgang tverrsektorielt	Prosjektkoordinator plan for universell utforming	Okt.	Innspill-konsultasjon	15
Møte kategorisering objektene/områdene	Prosjektkoordinator plan for universell utforming	Nov.	Konsultasjon	6
Møte kobling handlingsdel – økonomiplan	Leder sektor samferdsel og utemiljø	Nov.	Konsultasjon	6
Møte leder råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	Prosjektkoordinator plan for universell utforming	03/12	Innspill og kommentar	2
Møte kobling handlingsdel - økonomiplan	Prosjektkoordinator plan for universell utforming	04/12	Innspill - konsultasjon	3
Møte kobling handlingsdel – økonomiplan (Byggforvaltning)	Prosjektkoordinator plan for universell utforming	11/12	Innspill – konsultasjon	6
Møte sektor skole/kultur	Prosjektkoordinator plan for universell utforming	17/12	Innspill – konsultasjon	3
Totalt ca. (pers. x aktivitet)				>100 timer

Illustrasjon: Drømmeskolegården min, delt 3. plass i tegnekonkurranse.
Tegnet av Emily, 4.klasse.

4. Arbeid med universell utforming

4.1 Kartleggingsarbeidet

Karmøy kommune valgte i 2016 å intensivere arbeidet med sertifisering av brukere av kartleggingsverktøyet utarbeidet av Rogaland Fylkeskommune. Resultatet er at ca. 10 personer nå har fått sin sertifisering. En rekke kartlegginger er utført og man har de siste 2 årene, skaffet seg god oversikt over i hvilken grad uteområder og bygningsmasse er universelt utformet eller ikke. I tillegg har man parallelt med kartlegginger ute i felten, opprettholdt fokuset på kompetanseheving. Ressurspersoner deltar i ulike nasjonale og regionale nettverk på området og man noterer seg at kommunen er en viktig bidragsyter inn i mange aktuelle fora.

Tilrettelegging etter prinsippene for universell utforming er lovfestet. Man kan ikke velge å se bort fra lovkravene. Men, på lik linje med all annen innsats og all annen planlegging er det nødvendig å gjøre prioriteringer med utgangspunkt i økonomiske begrensninger.

Det er utfordrende å presentere eksakte kostnadsoverslag over hvilke utgifter som spesifikt knytter seg til utbedringer etter prinsippene for universell utforming. Tiltak utføres ofte parallelt med utbedringer som blir gjort av andre grunner eller som en følge av nyetableringer/nyoppføringer. Med et godt kunnskapsgrunnlag er det lettere å presentere gode forslag til prioriterte tiltak.

Plan for universell utforming skal ha et høyt, men realistisk ambisjonsnivå.

4.2 Status

Generelt

Gjennom systematisk kartlegging har kommunen de siste 2 årene opparbeidet seg god kunnskap om i hvilken grad kommunen er universelt utformet. Kartleggingene utført så langt, har gitt oss informasjon om forbedringspotensialer knyttet til kommunens friluftsliv, uteområder og bygningsmasse. Det standardiserte kartleggingsverktøyet gjør at man sikrer forutsigbarhet i tolkning og sammenligning av resultater. Systematiseringen letter arbeidet og gir kommunen et viktig kunnskapsgrunnlag i prioriterings- og beslutningsprosesser.

Flere av kommunens friluftsliv- og uteområder er kartlagt de siste 2 årene, se tabell 3 s. 13-15.

Det er allerede iverksatt tiltak flere steder og utbedringene bidrar utvilsomt til økt tilgjengelighet for kommunens innbyggere. Flere av utbedringene som har blitt gjort har blitt omtalt i regionale og nasjonale rapporter. Det henvises til Karmøy kommune når arbeid med universell utforming skal eksemplifiseres.

Når det gjelder friluftsliv- og uteområder har det medgått ca. 175 timer hvorav alle timene er lagt til ordinær arbeidstid for de som har vært involvert. Det er gjort kartlegginger i relasjon til ca. 35 friluftsliv- og uteområder (friluftsområder og uteområder barnehager/skoler).

Ca. 50 formålsbygg er kartlagt over en periode på i underkant av 2 år. Det har medgått ca. 450 timer hvorav alle timene baseres på utførelse i ordinær arbeidstid for de som har vært involvert. Verdien av arbeidet som er gjort er stor.

Eiendom v/byggforvaltning har definert en intern ramme på kroner maks 10 000,- («forhåndsgodkjent» ramme) ved behov for oppgradering jamfør prinsipper for universell utforming. Ganger man dette opp med 50 formålsbygg gir dette hele 500 000,- for det man ville karakterisere som «mindre tiltak», men som likevel er tiltak som får betydning og innvirkning for mange brukere av nettopp formålsbyggene. Basert på tilfeller med høyere kostnad er det realistisk å anslå en total kostnad på kr. 1 000 000,-.

I tillegg har Eiendom v/byggforvaltning lagt ned et betydelig arbeid i utarbeidelsen av det man har definert som «arbeidspakker». Med «arbeidspakker» menes instruksjoner og informasjon om hvordan man går frem for å løse en oppgraderingsoppgave. Målet er å gi byggdrufterne et verktøy for forutsigbar håndtering av tilnærmet like oppgraderingsoppgaver.

Bygningsmasse som er ført opp i samme tidsperiode vil fremstå med omtrentlig samme type mangler når det gjelder tilrettelegging etter prinsipper for universell utforming. Noen formålbygg har et så stort behov for oppgradering at man ikke ser en løsning på utfordringene før man har bygget nytt. Ett eksempel på dette er oppgraderingsbehovet som fantes ved Hauge skole og Håland skole. Utfordringene relatert til tilrettelegging etter prinsippene for universell utforming fikk først en løsning da Torvastad skole og kultursenter så dagens lys. De to førstnevnte skolene ble som følge av nybyggingen, lagt ned.

I tabellene under finner man en oversikt over hvilke områder som er kartlagt. Tabellene er delt inn i kartlegginger og utbedringer relatert til ordinær drift eller til investeringer.

Tiltakene er kategorisert etter tilretteleggingsbehov, hvilket objekt som er kartlagt, om tilretteleggingen har vært ressurskrevende eller om det har krevd få og lite ressurser å løse utfordringene. Eksempel på lite ressurskrevende tilrettelegging er merking av handicap-parkeringer. Eksempel på ressurskrevende tilrettelegging er total renovering av inngangsparti i publikumsbygg der man eksempelvis må fjerne trappeadkomst eller lage ramper som supplement til ordinær trapp.

I tabellene vises det til ca.- kostnader ved tiltakene som er utført eller som er planlagt utført. Relevant sektor er ansvarliggjort samt er ilagt en retningsgivende frist for utbedring.

Tabell 3: Kartlegginger

Uteområdene og de kommunale formålsbyggene er kartlagt etter Rogaland Fylkeskommune sin metode for kartlegging av universell utforming (www.tilgjengelighet.no).

Ved å konsekvent å benytte samme metode for alle steder/objekter som skal kartlegges, sikrer man felles

forståelse for resultatene av kartleggingsarbeidet. Dette gir et bedre grunnlag for prioritering av områder jamfør behov for utbedringer.

Kartleggingen av formålsbyggene har avdekket et oppgraderingsbehov estimert til ca. 6 millioner kroner for enkle tiltak som hever det generelle nivået av universell utforming i kommunens formålsbygg. Det gjelder eksempelvis skilting, merking, ledelinjer, belysning m.m. Disse tiltakene prioriteres og er lagt inn i tabell fra år 2020.

NB. Tallene som er presentert i tabellene ovenfor er ikke indeksregulert.

Uteområder

Tabell 3a) Tiltak løst/løses innenfor eksisterende rammer for ordinær drift

Tilretteleggingsbehov	Kartleggings-objekt/periode	Lite ressursskrevende tilrettelegging	Resursskrevende tilrettelegging	Kostnad	Ansvar	Frist utbering
Stort	Aksnestranda			-	Friluftsrådet Vest	Utført
Stort	Bjørgene		x	170 000	Samferdsel og utemiljø	Utført
Stort	Litlavatnet v/ Fot		x	165 000	Samferdsel og utemiljø	Utført
Middels	Sandvesanden			350 000	Friluftsrådet Vest	Utført
Middels	Åkrasanden			1 200 000	Friluftsrådet Vest	Utført
Stort	Mykje skole		x	1 070 000	Samferdsel og utemiljø	Utført
Middels	Skudeneshavn skole	x		-	Samferdsel og utemiljø	Utført
Stort	Vea skole	x		71 000	Samferdsel og utemiljø	Utført
Middels	Karmøy kommune rådhus – infrastruktur		x		Samferdsel og utemiljø	Utført
	Idrettshaller – uteområdet	x	x			
	Barnehager - uteområdet	x	x			
	Kulturbygg - uteområdet	x	x			
	Andre formålsbygg uteområder og bygningsmasse	x	x			
	Friluftslivs-områder	x	x			

Tabell 3b) Tiltak løst/løses i henhold til nye investeringer

Tilretteleggingsbehov	Kartleggings-objekt/periode	Lite ressurs-krevende tilrettelegging	Ressurs-krevende tilrettelegging	Kostnad	Ansvar	Frist utbedring
Stort	Avaldsnes skole - uteområdet		x	2 000 000	Samferdsel og utemiljø	Utført
Stort	Kopervik skole		x	2 500 000	Samferdsel og utemiljø	2018/2019
Stort	Vea barnehage - uteområdet		x	1 500 000	Samferdsel og utemiljø	Utført
Stort	Åkra skole - uteområdet		x	1 500 000	Samferdsel og utemiljø	2018/2019
Stort	Vormedal Barnehage		x	800 000	Samferdsel og utemiljø	2021
Stort	Bygnes Vitenbarnehage		x	2 000 000	Samferdsel og utemiljø	2019
Stort	Kolnes barnehage		x	600 000	Samferdsel og utemiljø	2023
Stort	Avaldsnes barnehage		x	1 800 000	Samferdsel og utemiljø	2028
Stort	Vormedal ungdomskole		x	600 000	Samferdsel og utemiljø	2020
Stort	Skudeneshavn barne-skole		x	1 200 000	Samferdsel og utemiljø	2022
Stort	Vea skole		x	1 500 000	Samferdsel og utemiljø	2024
	Idrettshaller – uteområdet	x	x			
	Barnehager - uteområdet	x	x			
	Kulturbygg - uteområdet	x	x			
	Formålsbygg uteområder og bygningsmasse					

Formålsbygg/anlegg

Tabell 3c): Tiltak løst/løses i henhold til nye investeringer

Sted	Beskrivelse av tiltak	Antatt kostnad	Planlagt gjennomføring	Ansvar
Karmøy kommune rådhus – bygningsmasse	Enkle tiltak for å bedre universell utforming. Skilting og merking ble prioritert.	500 000	2017-2019	Eiendom
Karmøy kino	Løfteplattform, tilkomst småsaler	3 500 000		Eiendom
Formålsbygg	Enkle tiltak for å bedre universell utforming. Skilting og merking prioriteres	3 000 000	2020	Eiendom
Formålsbygg	Enkle tiltak for å bedre universell utforming. Lys og ledelinje prioriteres.	2 000 000	2021	Eiendom
Formålsbygg	Enkle tiltak for å bedre universell utforming. Lys og ledelinjer prioriteres.	500 000	2022	Eiendom
Stangeland ungdomsskole	Heis i stedet for trappeheis	875 000	2022	Eiendom
Skudeneshallen	Rampe til hovedinngang	625 000	2022	Eiendom
Grindhaug skole	Løfteplattform til garde-rober under terreng	750 000	2023	Eiendom
Grindhaug skole	Løfteplattform til mellomplan (mange stopp)	750 000	2023	Eiendom
Formålsbygg	Andre tiltak	500 000	2023	Eiendom

Tabell 3d) Følgende tiltak forutsetter økte budsjettammer

Sted	Beskrivelse av tiltak	Antatt kostnad	Planlagt gjennomført	Ansvar
Avaldsnes barneskole	Løfteplattform med bygningsmessige arbeider	3 125 000		Eiendom
Håvikhallen	Løfteplattform til tribune	750 000		Eiendom
Skudeneshallen	Løfteplattform til tribune	750 000		Eiendom
Nordhallen	Løfteplattform til tribune	750 000		Eiendom
Kopervik kulturhus	Heis	2 500 000		Eiendom

5. Handlingsdel

5.1 Formål (Effektmål)

Handlingsdelen erkjenner at å oppgradere etablerte uteområder og eksisterende bygninger og anlegg tar tid. Dette er oppgaver som må løses med jevn og systematisk innsats i kommunens ulike sektorer og virksomheter.

Formålet med handlingsdelen er å tydeliggjøre hvilke ambisjoner Karmøy kommune har for arbeidet med universell utforming. En beskrivelse av ambisjonsnivå skal fungere som et virkemiddel for økt forståelse for prosessene, både når det gjelder praktisk, tekniske utfordringer og utfordringer knyttet til økonomi og tidsrammer. I tillegg er det et mål å tilrettelegge for felles forståelse for at alle aktuelle tiltak er like viktige, men at de, av ressursmessige grunner, vil deles inn i ulike kategorier og prioriteringer.

5.2 Mål (Resultatmål)

Handlingsdelens målsetting er, på generelt grunnlag, å

- bidra til kompetanseheving på området
- systematisere og samordne kunnskapen kommunen har innenfor satsingsområdene friluftsliv – og uteområder, bygg, anlegg og samferdsel
- bidra til felles forståelse for kategorisering og prioritering av tiltak
- synliggjøre økonomiske konsekvenser

Tiltaksdel – innsatsområde 1: Uteområder og friluftsliv

- tilrettelegge for at alle har tilgang til et variert tilbud for fysisk utfoldelse i kommunen
- bidra til at personer med nedsatt funksjonsevne ikke opplever mentale og fysiske barrierer mot å utøve friluftsliv i større grad enn andre
- sikre at alle barn og unge skal ha tilgang til tur – og lekeområder med høy kvalitet i nærheten av sin boligbolig

Tiltaksdel – innsatsområde 2: Bygg og anlegg

- bidra til at eksisterende bygg og anlegg i Karmøy kommune rettet mot allmennheten skal ha som mål å være universelt utformet fra 2023
- bidra til at kulturbaserte attraksjoner og vernede bygg og anlegg i størst mulig grad skal være tilrettelagt etter prinsippene om universell utforming
- sikre bedre inneklima og akustikk i kommunens bygningsmasse

Tiltaksdel – innsatsområde 3: Samferdsel

- bidra til at prinsipper for universell utforming legges til grunn ved planlegging og bygging av ny infrastruktur
- tilrettelegge for at infrastruktur tilfredsstiller prinsippene for universell utforming innen 2023

Kjennetegn på gode uterom

- Det er tilrettelagt for variert bruk for alle aldersgrupper
- Det inneholder møteplasser og sitteplasser
- Det inneholder elementer som stimulerer alle aldersgrupper til fysisk aktivitet
- Det har god kvalitet
- Det er grønt og attraktivt. Eksisterende natur er utnyttet positivt
- Det er solbelyst og lunt
- Det er hyggelig å være der
- Det er tilgjengelig ved at det er lett å ta seg frem fra de som er dårlige til beins eller triller på hjul
- Utformingen bidrar til at det er lett å finne frem
- Det føles trygt og sikkert
- Det er godt vedlikeholdt
- Beboerne har eierforhold til uteområdet
- Det har gode gangforbindelser til nærmiljøet

Inkluderende uterom som stimulerer til aktivitet, idehefte v/Universell Utforming AS

5.3 Mål/strategier/tiltak

Generell del

Mål 1: Bidra til kompetanseheving på området

Mål	Strategi	Ansvar/Frist
Integrere kunnskap om universell utforming innenfor sektorene	Kunnskap om universell utforming som fast punkt på agendaen på regelmessige møter	Karmøy kommune – alle sektorer Frist: 2019
Sikre etter- og videreutdanning av sertifisert personell	Utarbeide retningslinjer/rutine for etter- og videreutdanning innenfor satsingsområdene	Karmøy kommune v/relevante sektorer Frist: Kontinuerlig
Fremme universell utforming gjennom krav ved offentlige innkjøp	Stille krav om universell utforming ved kjøp av både varer og tjenester som f.eks totalentreprise bygg, leveranse av IKT- løsninger	Karmøy kommune v/relevante sektorer Frist: 2019
Legge universell utforming til grunn i relevante planer og normer	- Revidere relevante normer for vektlegging av universell utforming av boligområder og for områder beregnet for publikum - Utarbeide rutine for å stille krav i reguleringsplaner/ bebyggelsesplaner om at det skal gjøres en vurdering av hvordan planområdet og tilhørende bygg og anlegg kan utformes universelt - Stille krav til universell utforming ved behandling av byggesaker - Utarbeide rutine for medvirkning for særlig involvering av barn og unge, råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne og elderråd	Karmøy kommune v/relevante sektorer Frist:2023 Karmøy kommune v/areal og byggesak. Frist:2019 Karmøy kommune v/areal og byggesak Frist:2019 Karmøy kommune v/samferdsel og utemiljø/rådmannen Frist: 2019

Mål 2: Systematisere og samordne kunnskapen kommunen har innenfor satsingsområdene friluftsliv og uteområder, bygg, anlegg og samferdsel

Mål	Strategi	Ansvar/Frist
Kartlegge hvordan bygg, anlegg og friluftsliv- og uteområder rettet mot allmennheten fremstår mht. universell utforming	- Kartlegge kommunale bygg, anlegg, friluftsliv- og uteområder mht. universell utforming - Prioriteringsliste for oppgradering av bygningsmasse, etablerte friluftsliv- og uteområder samt samferdselsområdet, revideres hvert 2. år Se side 22: <i>Prioriteringsliste for iverksetting av tiltak for bedre tilgjengelighet</i>	Karmøy kommune v/eiendom, sektor samferdsel og utemiljø Frist: 2019 Karmøy kommune v/eiendom, sektor samferdsel og utemiljø Frist: Første revisjon: 2020

Mål 3: Bidra til felles forståelse for kategorisering og prioritering av tiltak

Mål	Strategi	Ansvar/Frist
Tilrettelegge for optimal kunnskapsdeling sektorvis, men også overfor 3. part	Etablere kontaktpunkter for kunnskapsdeling og meningsutveksling på tvers av sektorer og overfor 3. parter som entreprenører, utbyggere, interessegrupper	Karmøy kommune v/sector samferdsel og utemiljø Frist: 2020

Mål 4: Synliggjøre økonomiske konsekvenser

Mål	Strategi	Ansvar/Frist
Sikre økonomiske ressurser til oppgradering av bygningsmasse	Avsette særskilte midler til tilretteleggingstiltak	Karmøy kommune v/eiendom Frist: 2020
Sikre økonomiske ressurser til oppgradering av friluftsområder	Avsette særskilte midler til tilretteleggingstiltak	Karmøy kommune v/sector samferdsel og utemiljø Frist: 2020
Forvalte tilskuddsmidler slik at universell utforming fremmes	Stille krav om universell utforming ved tilskuddsordninger og tillatelser oppfylles	Karmøy kommune v/sector samferdsel og utemiljø, sektor kultur, formannsskapsekretær Frist: Kontinuerlig
Øke den ressursmessige fleksibiliteten for skoler som får spesielle utfordringer som følge av elever med nedsatt funksjonsevne	- Kartlegge hvordan fordelingen mellom skolene av elever med nedsatt funksjonsevne påvirker skolenes ressurs-situasjon - Utrede etablering av ordning for ekstra drifts- og investeringsmidler som øremerkes skoler med særlige utfordringer som følge av elever med nedsatt funksjonsevne	Karmøy kommune v/sector skole Frist: 2020 Karmøy kommune v/sector skole Frist: 2019

Tiltak innsatsområde 1: Uteområder og friluftsliv

Mål 1: Tilrettelegge for at alle har tilgang til et variert tilbud for fysisk utfoldelse i kommunen

Mål	Strategi	Ansvar/Frist
Bedre tilgjengeligheten i friluftsområder	- Gjennomføre oppgraderinger av prioriterte friluftsområder mht. informasjon, parkering, toaletter, ledelinjer, framkommelighet, underlag mv. - Etablere universelt utformede områder for de vanligste friluftaktivitetene innen 2023 Minst 2 nye badeplasser Minst 2 nye anløpsplasser for kystfriluftsliv Minst 2 nye fiskeplasser	Karmøy kommune v/sector samferdsel og utemiljø Frist: 2023 Karmøy kommune v/sector samferdsel og utemiljø Frist: 2023
Intensivere fokuset på verdien av lyssetting av friluft- og uteområder	Revidere kommunalteknisk lysnorm med hensyn til friluft- og uteområder	Karmøy kommune v/sector samferdsel og utemiljø. Frist: 2020

Mål 2: Bidra til at personer med nedsatt funksjonsevne ikke opplever mentale og fysiske barrierer mot å utøve friluftsliv i større grad enn andre

Mål	Strategi	Ansvar/Frist
Bedre og standardisere informasjon om tilgjengelige friluftsområder	Utarbeide informasjonsmateriell og internettsider om tilgjengelige friluftsliv- og uteområder i kommunen	Karmøy kommune v/sector samferdsel og utemiljø Frist: 2020
Motivere til økt friluftslivsaktivitet gjennom informasjon og arrangementer	- Gjennomføre informasjonskampanje - Arrangere fellesturer/arrangement for ulike brukergrupper	Karmøy kommune v/frivillighetskoordinator, folkehelsekoordinator, sector kultur, sector samferdsel og utemiljø (naturforvalter) Frist: Kontinuerlig
Øke tilbudet av tilgjengelige friluftsliv- og uteområder	Tilrettelegge for et bredt spekter av tilgjengelige friluftsliv- og uteområder lokalt	Karmøy kommune v/sector samferdsel og utemiljø Frist: 2023
Bedre tilgjengeligheten til tilrettelagte friluftsliv- og uteområder ved å bedre og videreutvikle rutineene for vedlikehold	Forankre rutiner for helårsdrift og vedlikehold av friluftsliv- og uteområder i skjøtselplan	Karmøy kommune v/sector samferdsel og utemiljø Frist: 2019

Mål 3: Sikre at alle barn og unge skal ha tilgang til tur- og lekeområder med høy kvalitet i nærheten av sin bolig

Mål	Strategi	Ansvar/Frist
Øke kompetansen om universell utforming av lekeområder	Samle gode eksempler på universelt utformede lekeområder og informere planleggere og eiere av skoler, barnehager og andre lekeområder og utomhusanlegg	Karmøy kommune v/relevante sektorer Frist: 2019
Bedre tilgjengeligheten til lekeområder	Tilrettelegge utvalgte lekeområder med allmenn adgang og med et variert utvalg av lekeapparater, slik at alle brukergrupper får sine behov for lek og aktivitet dekket	Karmøy kommune v/relevante sektorer Frist: 2021

Tiltaksdel innsatsområde 2: Bygg og anlegg

Mål 1: Eksisterende bygg og anlegg i Karmøy kommune rettet mot allmennheten skal ha som mål å være universelt utformet fra 2023

Mål	Strategi	Ansvar/Frist
Stille krav til og følge opp universell utforming for nye offentlige/private bygg og anlegg rettet mot allmennheten	- Synliggjøre ansvarsforholdet i kontrakt mellom byggherre og utbygger - Sikre brukervedvirkning gjennom hele plan- og utbyggingsprosessen ved nybygg og ombygging	Karmøy kommune v/eiendom Frist: Kontinuerlig Karmøy kommune v/eiendom Frist: Kontinuerlig
Kartlegge hvordan bygg og anlegg (og tilhørende uteområder) rettet mot allmennheten fremstår mht. universell utforming	Kartlegge kommunale bygg og anlegg mht. universell utforming	Karmøy kommune v/eiendom, sector samferdsel og utemiljø Frist: 2019

Mål 2: Bidra til at kulturbaserte attraksjoner og vernede bygg og anlegg i størst mulig grad skal være tilrettelagt etter prinsippene om universell utforming

Mål	Strategi	Ansvar/Frist
Gjøre flere vernede bygg og anlegg tilgjengelige for alle	- Kartlegge tilgjengeligheten til bygg og anlegg for allmennheten, som er regulert til spesialområde bevaring, mht. universell utforming - Kartlegge tilgjengeligheten til allment tilgjengelige bygg og anlegg som er vernet etter Kulturminneloven mht. universell utforming - Informere om og ta i bruk prosessverktøyet «Kulturminnevern og universell utforming»	Karmøy kommune v/sector eiendom Frist 2020 Karmøy kommune v/sector eiendom, sektor kultur Frist: 2020 Karmøy kommune v/sector eiendom, sektor kultur Frist: 2019

Mål 3: Sikre bedre inneklima og akustikk i kommunens bygningsmasse

Mål	Strategi	Ansvar/Frist
Ved hjelp av kartlegging og prosjektplaner, legge til rette for tilfredsstillende inneklima og akustikk i kommunal bygningsmasse	- Lage prioriteringsliste over bygg som skal kartlegges og foreta prioritering over tiltak og utbedringsbehov - Formidle kunnskap om utbedring av inneklima og akustikk	Karmøy kommune v/eiendom Frist: 2019 Karmøy kommune v/eiendom Frist: 2019

Tiltaksdel innsatsområde 3: Samferdsel

Mål 1: Bidra til at prinsipper for universell utforming legges til grunn ved planlegging og bygging av ny infrastruktur

Mål	Strategi	Ansvar/Frist
Øke kompetansen blant planleggere og saksbehandlere	Gjennomføre kurs om universell utforming for planleggere og saksbehandlere	Karmøy kommune v/kommunalsjef teknisk, eiendom, sektor samferdsel og utemiljø Frist: 2019
Benytte standardiserte løsninger for å sikre gjenkjennelighet	Utarbeide standardkrav til universell utforming for infrastruktur og omkringliggende områder der dette ikke foreligger (f.eks informasjon, parkeringsløsninger)	Karmøy kommune v/sector samferdsel og utemiljø Frist: 2020
Prinsippene om universell utforming legges til grunn ved utforming og vedlikehold av gatenettet	Utforme gangbaner med trygg og enkel adkomst, gode kryssingsmuligheter, sklisikker, jevn belegning, belysning og hvilemuligheter	Karmøy kommune v/kommunalsjef teknisk, sektor samferdsel og utemiljø Frist 2023
Intensivere fokuset på verdien av stifinnsystemer	Utarbeide stifinnsnorm for Karmøy kommune	Karmøy kommune v/kommunalsjef teknisk, sektor samferdsel og utemiljø, plan og byggesak Frist: 2020

Mål 2: Tilrettelegge for at infrastruktur tilfredsstiller prinsippene for universell utforming innen 2023

Mål	Strategi	Ansvar/Frist
Sikre kunnskapsgrunnlag ref. status og utfordringer mht. eksisterende infrastruktur	Gjennomføre kartlegging av infrastruktur, med hovedvekt på sentrale trafikk-knutepunkter med omkringliggende områder og gatenett i sentrumsområder	Karmøy kommune v/sector samferdsel og utemiljø Frist: 2023
Gjennomføre gode eksempler på opprustning av infrastruktur	Foreta opprustning med minst 3 prosjekter som forbedrer tilgjengeligheten i det offentlige rom	Karmøy kommune v/sector samferdsel og utemiljø Frist: 2023
Sikre økonomiske ressurser til oppgradering av infrastruktur	Etablere egen budsjettpost med ressurser til rehabilitering av eksisterende infrastruktur	Karmøy kommune v/sector samferdsel og utemiljø Frist: 2020

Illustrasjon: Drømmeskolegården min, delt 3. plass i tegnekonkurranse.
Tegnet av Sindre, 4.klasse.

Prioriteringsliste for iverksetting av tiltak for bedre tilgjengelighet

Tiltakene pågår til kravene om universell utforming er innfridd og senest innen utgangen av 2025 (Jfr. nasjonalt mål universell utforming).

Objekt	Hoved-mål	Drift/vedlikehold	Investering	2020	2021	2022	2023
Øke driftsramme for strakstiltak universell utforming	Sikre handlekraft i straks-situasjoner	x		500 000	500 000	500 000	500 000
Uteområder ungdomsskoler (Ref. Trygt og godt skolemiljø-prosjektet)	Tilrettelegge for inkludering og forebygging av mobbing		x	250 000	250000		
Stifinningsnorm	Bedre tilgjengelighet	x		50 000			
Etablere universelt utformede områder for de vanligste friluftaktivitetene innen 2023	Bedre tilgjengelighet Skape sosiale møteplasser		x				250 000 x
Tiltak universell utforming formålbygg x Jfr. tabell 3d, side 15	Bedre tilgjengelighet		x	1 375 000	1 375 000	2 937 500	2 187 500
Samferdselstiltak herunder tiltak knyttet til fortau spesielt	Bedre tilgjengelighet og effektivisering drift	x		100 000	100 000	100 000	100 000
Økte bevilgninger totalt:				2 275 000	2 225 000	3 287 500	2 787 500

x Rest-finansiering via tilskuddsordninger

x Det vises til tabell 3d) jamfør beskrivesle av kostnader som forutsetter økte rammer.

Kostnadene til løfteplattform til tribuner x 3 idrettshaller, er lagt til hhv. år 2020 for Håvikhallen, år 2021 for Skudeneshallen og år 2022 for Nordhallen. Kostnadene for heis Kopervik kulturhus er fordelt likt på årene 2020, 2021, 2022 og 2023. Kostnadene for løfteplattform Avaldsnes barneskole er fordelt på årene 2022 og 2023.

Kilder

Generelt

FNs standardregler for like muligheter for mennesker med funksjonshemming
http://www.who.int/disabilities/policies/standard_rules/en/

Lov om likestilling og forbud mot diskriminering (likestillings – og diskrimineringsloven)
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2017-06-16-51>

Plan og bygningsloven
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71>

Fylkesdelplan for universell utforming, Rogaland Fylkeskommune 2014-2017
[Fylkesdelplan for universell utforming Rogaland Fylkeskommune](#)

Planstrategi Karmøy kommune
<https://www.karmoy.kommune.no/no/news/planer/planoversikt/planstrategier-programmer/filer/Kommunalplanstrategi20162019.pdf>

St.meld.nr. 40 (2002-2003): Nedbygging av funksjonshemmende barrierer
www.odin.dep.no

NOU 2005:8 Likeverd og tilgjengelighet — Rettslig vern mot diskriminering på grunnlag av nedsatt funksjonsevne. Bedret tilgjengelighet for alle
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2005-8/id390520/>

WHO Global Disability Action Plan 2014-2021
http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/199544/9789241509619_eng.pdf?sequence=1

Uteområder og friluftsliv

Resept for et sunnere Norge
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-16-2002-2003-/id196640/sec1>

Friluftsliv for funksjonshemmede, Miljødirektoratet
<http://www.miljodirektoratet.no/old/dirnat/attachment/1065/DN-utredning%202003-4%20Friluftsliv%20for%20funksjonshemmede.pdf>

Bygg og anlegg

Bygg for alle
<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kkd/kultur/043universellutf.pdf>

Vedlegg

Rapporten «Arbeid med universell utforming», Karmøy kommune 2016